



„Ez nem a Róbert bácsi konyhája! ” - mondják gyakorta a szakácsok, amikor a vendég repetát szeretne. „Nem vagyok én Róbert bácsi!” - jelenti ki, akitől egy szinte lehetetlen dolgot kérnek. De vajon ki tudja, hogy ezeknek a szólásmondásoknak mi az alapja? Majd száz évet kell visszautaznunk az időben, ha szeretnénk megtalálni a választ a kérdésre. Az 1920-as évek gazdasági válsága óriási munkanélküliséget és szegénységet hozott. A rászorulóknak munka reményében a fővárosba özönlöttek, de legtöbbjüknek csak a remény és az ingyenkonyha maradt. 1925-ben a városvezetés bejelentette, hogy nem tudja tovább finanszírozni az ételosztást, beszünteti az ínségkonyhák működését. Addig naponta 60-70 ezer rászoruló kapott ingyen melegételt a fővárostól, a helyzet szinte éhséglázadással fenyegetett. Ebben a helyzetben Sipőcz Jenő alpolgármesternek kapóra jött, amikor egy köpcös, kecskeszakállas úr kopogtatott az ajtaján és előállt egy ötlettel. A betoppanó úr Robert Feinsilber török állampolgárságú üzletemberként mutatkozott be, és hollandiai vagyonára hivatkozva, illetve azt biztosítékképpen fölkinálva, felajánlotta, hogy ő maga fog felállítani és üzemeltetni egy népkonyhát. Pénzzel ugyan nem tudták támogatni a vállalkozását, de megkapta a kihasználatlan táborkonyha eszközeit és engedélyt adtak neki szeretetadományok gyűjtésére is.

A zsidó aranyműves családtól származó férfi, - akit édesanyja mindössze 12 évesen szült meg a tengeren, egy csónakban, de ez egy másik izgalmas történet -, már az indulásnál megmutatta zseniális szervezőképességét. Megállapodott a vendéglősökkel és a budapesti piacok üzemeltetőivel hogy zárás után összegyűjti a romlandó, el nem adott árut. Később a laktanyák ételmaradékát is ő szállította el. Két nagy raktárt bérelt, itt gyűjtötték és szortírozták az élelmiszereket, mielőtt a Kálvin téren, a Kálvária téren, a Haller téri szegénypiacon vagy az Almássy téren kiosztották volna az éhezőknek. Róbert bácsi tehát rövid idő alatt megkerülhetetlen „szociális intézménnyé” nőtte ki magát.

A sorban álló rászorulóknak közül a jóbeszédű fiatalokat adománygyűjtő ügynököknek képezte ki. Ők jártak támogatásért a gondosan összeállított címlistában szereplő gazdagokhoz. Eleinte huszonöt, pár hónap elteltével már négyszáz ember rótt az utcákat a gyűjtőívekkel! Természetesen a legfontosabb potenciális támogatókat maga a vállalkozó kereste fel. Ekkorra szinte egész Budapest már úgy emlegette őt, mint Róbert bácsit, a szegények apostolát. Nincstelenek tízezreiről gondoskodott akkor, amikor az állam nem teljesítette a feladatát. Sőt, létezett egy másik jótékonyági programja is, az „Öngyilkosokat Az Életnek Megmentő Iroda”. A rendőrök egy idő után már eleve hozzá vitték a Lánchíd tetejéről lehozott vagy gyomormosáson átesett klienseket, ahol tíz embert tartott arra, hogy az elkeseredett páráknak lelki segítséget nyújtsanak. Az érintettektől ezért soha nem fogadott el pénzt, de azok rokonainak adományait már nem utasította vissza.

„Harminc esztendő óta vagyok Magyarországon. Ami a vagyonomból megmaradt még, azt felajánlottam az öngyilkosok és a szegénysorba jutott emberek megsegítésére. Folytatom ezt a munkát mindaddig, amíg csak mozogni tudok...” - vallott magáról a *Magyarság* 1929. július 18-ai számában.

Ez idáig szép és jó, de következzen egy másik szólásmondás. „Még egy szentnek is maga felé hajlik a keze.” Vagyis ha szent valaki, akkor is a saját érdekeit tartja elsősorban szem előtt. Ennek a magyarzatában most nem mélyülnék el, inkább nézzük, „hogyan kerül a csizma az asztalra”, azaz miként vonatkozatható ez Róbert bácsira.

Évekig nem kérdezte tőle senki, miből fizeti a szakácsokat, fuvarosokat, ételosztókat, miből telik neki négyszobás lakásra a fényűző New York-palotában. 1930-ban azonban robbant a bomba: egy kereskedő testvérpár feljelentést tett Feinsilber Róbert ellen azért, mert Londonban zongoratanításból élő lánya nevében, 25 százalékos uzsorakamatra adott nekik nagy összegű hitelt. Amikor pedig a kölcsönt nem adták meg időre, elárvereztette a testvérek Klauzál téri bérházát. Bár a kamat mértéke nem volt kirívóan sok, a feljelentés rávilágított, hogy a szegények jótevője a tehetősebbekkel már egyáltalán nem olyan vajszívű. Rendszeresen adott kölcsön és e tiltott hitelezési tevékenységből úgy meggazdagodott, hogy az 1930-as vagyonz vizsgálata szerint hét budapesti bérház és két családi ház mellett Bécsben 150 ezer pengős, Londonban pedig egymillió pengős megtakarítással rendelkezett. Végül vádemelés nélkül zárult az ügy, mert kellemetlen lett volna bíróság elé citálni a szegények körében népszerű, nincsteleneket étkeztető Róbert bácsit, akinek a jótékonyági akciójához még a kormányzó is a nevét adta. Végül azzal az indokkal, hogy török állampolgárként nem vonható felelősségre, megszabadultak tőle, kiutasították az országból. És így múlik el a világ dicsősége, - hogy a mondásoknál maradjak -, ettől kezdve az ingyenkonyhán meggazdagodott szélhámosként kezdtek beszélni az addigi jótevőről. Róbert bácsi nem ment túl messzire, Bécsben telepedett le és Onkel Robert néven nyitott egy öngyilkosokat segítő irodát, az osztrák rendőrség együttműködésével, de hamarosan itt is botrányba keveredett magas kamatra kölcsönzött hiteleinek köszönhetően. Hogy ebből a helyzetből miként vált

1945 után hajléktalanná, akit végül egy bécsi asszony fogadott be, örök rejtély marad. 92 évesen, elhagyatva, egy elmeotthonban hunyt el. Szegények támogatója vagy szélhámos kalandor volt? Vélhetőleg egyszerre mindkettő, de döntsék el Önök!

Forrás:

Nyáry Krisztián BBC History 2017. február

hu.wikipedia.org